

فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۹، شماره ۲، تابستان ۱۳۹۵، صفحات ۱۵۵-۱۷۶

مقایسه ویژگی‌های پذیرندگان و نپذیرندگان بیمه محصول انار در

مناطق روستایی شهرستان نطنز

فاطمه حفاری و داریوش حیاتی*

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۱/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۲/۱۴

چکیده

پژوهش حاضر، با هدف مقایسه ویژگی‌های پذیرندگان و نپذیرندگان بیمه محصول انار، از طریق روش پیمایشی و با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی‌شده در مناطق روستایی شهرستان نطنز انجام گرفت. حجم نمونه با استفاده از آماره کوکران ۲۵۰ نفر برآورد شد. اطلاعات مورد نیاز به کمک ابزار پرسشنامه جمع‌آوری شد. روایی صوری ابزار سنجش از طریق پانل متخصصان و پایایی آن با اجرای یک مطالعه راهنما و محاسبه آزمون آلفای کرونباخ مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار از نظر سازه‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی، تفاوت‌های معنی‌دار وجود دارد. با توجه به نتایج تحلیل تشخیصی و توان تفکیک دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار توسط شش متغیر مستقل، متغیر «سابقه مبادرت به بیمه» مهم‌ترین متغیر متمایزکننده این دو گروه بود. در پایان، با توجه به یافته‌های پژوهش، پیشنهادهایی در راستای افزایش پذیرش بیمه از سوی کشاورزان ارائه شد.

* به ترتیب دانش‌آموخته کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز؛ و نویسنده مسئول و استاد بخش ترویج و آموزش کشاورزی دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز (haytati@shirazu.ac.ir).

کلیدواژه‌ها: بیمه، انار، پذیرش، مخاطره، نطنز (شهرستان).

مقدمه

بیشتر پروژه‌ها و طرح‌های کشاورزی در شرایط نامعلوم و مخاطره‌آمیز در حال انجام است، چرا که از طرفی با نامشخص بودن درآمد روبه‌رو هستند و از طرف دیگر، کشاورزان برای پرداخت هزینه‌های ثابت و هزینه‌های ضروری خانواده‌هایشان، تمایل به اخذ وام ندارند (Ghorbani et al., 2008).

بیمه محصولات کشاورزی راه حلی مناسب به منظور حداکثرسازی درآمد زارعان از طریق افزایش توان مخاطره‌پذیری آنهاست. در واقع، بیمه محصولات کشاورزی روشی برای پذیرش مخاطره و به اشتراک گذاشتن آثار زیانبار آن از سوی کشاورزان مخاطره‌گریز و بنگاه‌های بیمه‌گر است. بنابراین، بیمه محصولات کشاورزی یک رفتار عقلایی از سوی تولیدکنندگان است که بنا به ضرورت، برای جلوگیری از کاهش تولید و انتخاب مناسب ترکیب نهاده‌ها صورت می‌گیرد و با انعقاد قرارداد بیمه‌ای که بتواند درآمد خالص تولیدکننده را در برابر مخاطره‌های تولید و بازار حمایت کند، انجام می‌شود (Mahul and Wright, 2003).

طبق آمار فائو، از بیمه محصولات کشاورزی در شکل‌ها و اهداف گوناگون در بیش از هفتاد کشور بهره‌گیری شده است؛ به‌ویژه، کشورهای در حال توسعه برنامه‌های بیمه محصولات کشاورزی را نه تنها برای حمایت از کشاورزان در قالب ابزاری برای مدیریت مخاطره، بلکه برای تحقق اهداف دیگر مثل افزایش دسترسی کشاورزان به اعتبار، ترویج تولید محصولاتی با ارزش بالا که ممکن است مخاطره منطقه‌ای بالا داشته باشند و فراهم کردن پایداری بیشتر برای کشاورزی و صنایع مربوط دایر کرده‌اند (Vandever, 2001).

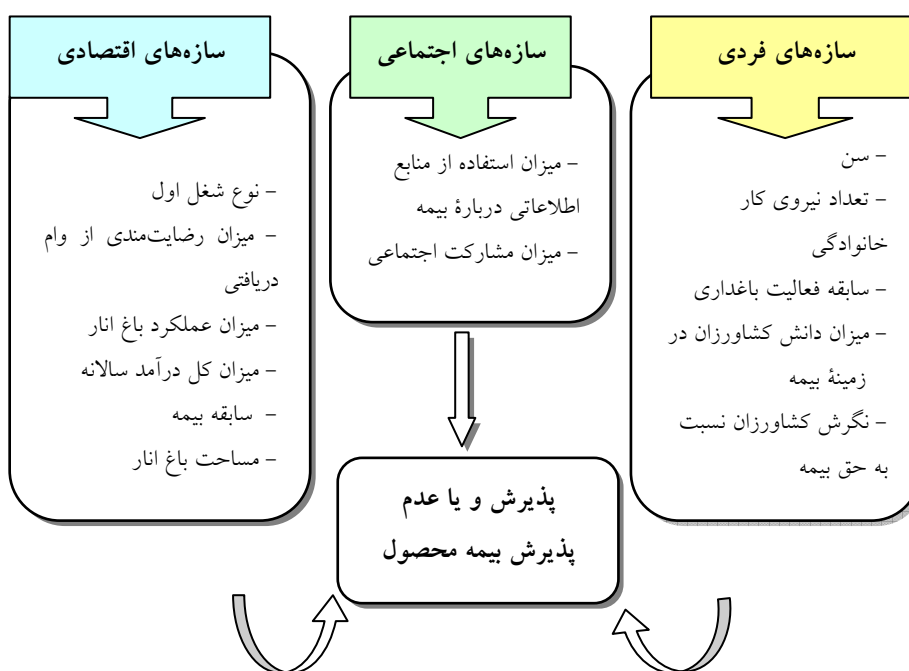
پارامترهای گوناگون می‌تواند بر پذیرش بیمه محصولات کشاورزی مؤثر باشد. بر پایه نتایج پژوهش سعادت‌ی و همکاران (Sadati et al., 2010)، بین «رضایت از بیمه» و

سن، سابقه فعالیت کشاورزی، سواد، شرکت در برنامه‌های ترویجی، و مقدار زمین‌های دیم همبستگی مثبت وجود دارد. علاوه بر این، نتایج رگرسیون نشان می‌دهد که درآمد حاصل از فعالیت‌های کشاورزی، مقدار زمین‌های دیم، شرکت در برنامه‌های ترویجی و رضایت از بیمه از عوامل مؤثر بر پذیرش بیمه به‌شمار می‌روند که ۵۳/۹ درصد از کل واریانس را توضیح می‌دهند.

نتایج به‌دست آمده از تحقیق فرجی و میردامادی (۱۳۸۵) نشان می‌دهد که متغیرهای سطح سواد، سابقه فعالیت باغداری، سطح زیر کشت، آگاهی از اهداف و فواید بیمه محصولات باغی، شرکت در کلاس‌های آموزشی-ترویجی، و تعداد دفعات تماس با مروجان و کارشناسان بیمه با میزان پذیرش بیمه محصولات باغی رابطه مثبت و معنی‌دار دارند، ولی بین متغیر مستقل سن و میزان پذیرش بیمه محصولات باغی رابطه معکوس و معنی‌دار وجود داشته است.

در بین محصولات باغی شهرستان نطنز، انار به لحاظ اشتغال و ارزش در صادرات و کسب درآمد برای باغداران جایگاهی ویژه دارد. همچنین، این محصول نقشی به‌سزا در جلوگیری از مهاجرت روستاییان در این شهرستان دارد و به لحاظ ارزآوری، از بالاترین ارزش اقتصادی برخوردار است و از نظر کارایی آب نیز گیاهی مناسب برای آب و هوای خشک شهرستان نطنز به‌شمار می‌رود. تولید این محصول با ارزش نیز همانند دیگر تولیدات کشاورزی، با نوسان‌های پیش‌بینی‌ناپذیر بسیاری مانند خشکسالی و سرمازدگی روبه‌روست که زیان‌ها و خسارت‌های بسیاری را به انارکاران تحمیل می‌کند. بر اساس گزارش مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان نطنز، در اثر سرمازدگی سال ۱۳۸۶، هشتاد تا نود درصد از محصولات باغی به‌ویژه انار خسارت دیده است. در اثر این خسارت، انارکاران زیان‌های اقتصادی و اجتماعی زیادی متحمل شدند. پس از تجربه این سرمازدگی، اینک بسیاری از انارکاران بر این باورند که بلاپایی همچون سرمازدگی و خشکسالی در سال‌های آتی بیشتر محتمل خواهد بود. این در حالی است که بر اساس نتایج بررسی آمارهای مبادرت به بیمه محصول انار در شهرستان نطنز،

اقدام انارکاران به بیمه این محصول چندان افزایش نداشته است. از این رو، هدف مطالعه حاضر مقایسه ویژگی‌های پذیرندگان و نپذیرندگان بیمه محصول انار در روستاهای شهرستان نطنز و تأثیر آن بر تمایل آنها به بیمه محصول انار بوده، که چارچوب نظری آن در قالب نگاره ۱ ارائه شده است.

نگاره ۱- چارچوب نظری پژوهش

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع پیمایشی و روش‌شناسی آن از نظر هدف، کاربردی و از نظر گردآوری اطلاعات، توصیفی-همبستگی بوده و به شیوه پژوهش میدانی انجام شده است. در پژوهش‌هایی با روش پیمایشی، می‌توان به بررسی توزیع ویژگی‌های یک

جامعه آماری پرداخت (سرمد و همکاران، ۱۳۷۹). جامعه آماری شامل همه انارکاران روستاهای بخش امامزاده از شهرستان نطنز بود، چرا که این بخش قطب محصول انار به‌شمار می‌رود. در تحقیق حاضر، از نمونه‌گیری به روش طبقه‌بندی تصادفی استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق عبارت بودند از ۷۵ نفر انارکارانی که باغ انار خود را در سال گذشته بیمه کرده بودند و نیز ۳۰۷۸ نفر انارکارانی که باغ انار خود را در سال گذشته بیمه نکرده بودند. حجم نمونه بر اساس رابطه کوکران ۲۵۰ نفر برآورد شد که از آن میان، شصت نفر بیمه‌گزار و ۱۹۰ نفر نیز غیربیمه‌گزار بودند؛ و در مجموع، ۲۵۰ نسخه پرسشنامه میان آنها توزیع شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه با پرسش‌های باز و بسته بود. روایی صوری^(۱) پرسشنامه بر مبنای نظرات متخصصان مورد تأیید قرار گرفت و به منظور بررسی پایایی پرسشنامه نیز یک مطالعه راهنما^(۲) انجام شد که سی نفر از انارکاران خارج از نمونه انتخاب شدند. میزان آلفای کرونباخ^(۳) برای متغیرهای مختلف مورد سنجش در مطالعه حاضر در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱- نتیجه آزمون آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق

ضریب آلفا	متغیر
۰/۷۸	دانش کشاورزان در زمینه بیمه محصولات کشاورزی
۰/۷۷	نگرش کشاورزان نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی
۰/۵۵	درجه مخاطره‌گریزی کشاورزان
۰/۸۷	استفاده از منابع اطلاعاتی درباره بیمه
۰/۸۴	مشارکت اجتماعی

مأخذ: یافته‌های پژوهش

به منظور تعیین توانایی متغیرهای مستقل در صحت تفکیک آزمودنی‌ها به دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار، از آزمون آماری تحلیل تشخیصی^(۴) استفاده شد. تحلیل تشخیصی از جمله روش‌های تفکیکی است که تلاش می‌کند تا با بهره‌گیری از برخی متغیرهای مستقل، افراد گروه‌ها را که داده‌های آنها به‌صورت اسمی یا ترتیبی است، به

بهترین وجه از هم تفکیک کند و در نهایت، متغیرهایی را که به طور مناسب، گروه‌ها را از هم تفکیک می‌کنند، مشخص کند (کلاتری، ۱۳۸۹).
یادآور می‌شود که داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS¹⁷ تجزیه و تحلیل شده است.

نتایج و بحث

میانگین سنی پاسخ‌گویان ۵۲/۱۵ سال بود، که نزدیک به ۴۳ درصد آنها از سطح سواد ابتدایی برخوردار بودند. اکثر آنها (۴۹/۶ درصد) دارای تعداد اعضای خانواده در طیف چهار تا پنج نفر بودند. در ارتباط با تعداد نیروی کار خانوادگی که به فعالیت کشاورزی می‌پردازند، بیشترین درصد (۶۴/۸) مربوط به آزمودنی‌هایی بود که خود به تنهایی به فعالیت کشاورزی اشتغال دارند، که نشان‌دهنده مشارکت کم اعضای خانواده در فعالیت‌های کشاورزی است. میانگین سابقه فعالیت باغداران حدود ۲۴ سال بود. ۵۴ درصد از آزمودنی‌ها دارای شغل دوم بودند. میانگین مساحت کل باغ برای پاسخ‌گویان برابر با ۰/۹۱ هکتار بود. مساحت باغ انار ۶۲/۸ درصد از آزمودنی‌ها کمتر از نیم هکتار و ۲۴/۴ درصد نیز بین نیم تا یک هکتار بوده، در حالی که تنها مساحت باغ انار ۱۲/۸ درصد از آزمودنی‌ها بیش از یک هکتار، بوده است. بیش از هفتاد درصد آزمودنی‌ها کمتر از ۰/۶ تن انار در سال قبل از انجام تحقیق برداشت کرده بودند، که این مقدار نسبت به سال‌های قبل بسیار پایین‌تر بوده است. آزمودنی‌ها از نظر میزان دانش در زمینه بیمه محصولات کشاورزی به سه گروه تقسیم‌بندی شدند؛ نتایج آمار توصیفی حاکی از آن است که از این نظر، ۴۸/۴ درصد از آزمودنی‌ها در سطح متوسط، ۲۸ درصد در سطح کم، و تنها ۲۳/۶ درصد در سطح زیاد از دانش لازم در زمینه بیمه محصولات کشاورزی برخوردار بودند. نتایج نشان داد که حدود ۴۵ درصد از آزمودنی‌ها نگرش منفی نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی داشتند و تنها نگرش ۲۶ درصد از آنها نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی مثبت بود؛ این نوع نگرش ممکن است بدین دلیل باشد که کشاورزان درآمد کمی داشته باشند و قادر به پرداخت حق بیمه با توجه

به مبلغ تعیین شده و نیز زمان و نحوه پرداخت نباشند. همچنین، نتایج توصیفی حاکی از آن است که نیمی از آزمودنی‌ها از سطح مخاطره‌گریزی متوسط برخوردار بودند و ۳۷/۶ درصد از آنها نیز دارای درجه مخاطره‌گریزی زیاد بودند.

در پی، یافته‌های پژوهش در ارتباط با تفاوت بین دو گروه انارکار بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار از نظر سازه‌های فردی، اجتماعی و اقتصادی تشریح شده است.

سازه‌های فردی

از بین سازه‌های فردی، محاسبه‌کی‌دو^(۵) نشان داد که متغیرهای سن، تعداد نیروی کار خانوادگی، سابقه فعالیت باغداری، سطح دانش در زمینه بیمه محصولات کشاورزی، نوع نگرش نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی، و درجه مخاطره‌گریزی با متغیر پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار دارند. نتایج محاسبه‌کی‌دو برای متغیرهایی که رابطه معنی‌دار با پذیرش بیمه داشتند، به همراه تفسیر نتایج، در پی آمده است.

سن آزمودنی‌ها: محاسبه‌کی‌دو نشان داد که سن با متغیر پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۵ داشته است. ترسیم جدول توافقی^(۶) (جدول ۲) برای این دو متغیر نشان داد که حدود ۷۸ درصد بیمه‌گزاران بزرگسال و کهنسال بودند، در حالی که حدود ۵۷ درصد غیربیمه‌گزاران در این مقطع سنی قرار داشتند. همچنین، سن ۲۱/۷ درصد از بیمه‌گزاران و ۴۲/۷ درصد از غیربیمه‌گزاران زیر ۴۵ سال بود. از این رو، می‌توان نتیجه گرفت که انارکاران جوان‌تر آینده‌هراسی کمتری داشته و کمتر به بیمه روی آورده‌اند.

تعداد نیروی کار خانوادگی: محاسبه‌کی‌دو برای دو متغیر تعداد نیروی کار خانوادگی و پذیرش بیمه محصول انار نشان‌دهنده رابطه معنی‌دار این دو در سطح احتمال ۰/۰۱ بوده است. ترسیم جدول توافقی (جدول ۲) نشان داد که در هر دو گروه بیمه‌گزاران و غیربیمه‌گزاران، بیشترین درصد مربوط به افرادی است که تنها یک نفر در خانواده در فعالیت کشاورزی مشارکت داشته است. اما در کل، در گروه بیمه‌گزاران مشارکت

اعضای خانواده نسبت به گروه غیربیمه‌گزاران بیشتر بوده است، چرا که سه نفر از اعضای خانواده ۲۳/۳ درصد از آزمودنی‌های بیمه‌گزار و تنها ۷/۴ درصد از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار در فعالیت کشاورزی مشارکت داشته‌اند، که شاید بیشتر بدین خاطر بوده است که آزمودنی‌های بیمه‌گزار مسن‌تر بوده و تعداد اعضای بیشتری در خانواده داشته‌اند تا بتوانند در فعالیت‌های کشاورزی مشارکت کنند.

سابقه فعالیت باغداری: بین متغیر سابقه فعالیت باغداری و پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. بر اساس نتایج جدول توافقی (جدول ۲)، بیشترین فراوانی در ردیف آزمودنی‌های بیمه‌گزار مربوط به ستون بیشتر از سی سال سابقه فعالیت باغداری و اما در ردیف آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار، بیشترین فراوانی مربوط به ستون آزمودنی‌های دارای سابقه کمتر از ده سال فعالیت باغداری بوده است. از این‌رو، افراد دارای تجربه بیشتر در زمینه فعالیت باغداری به پذیرش بیمه محصول انار، بیشتر روی آورده‌اند، زیرا این افراد با توجه به تجربه زیاد در کار کشاورزی پی‌برده‌اند که کشاورزی فعالیتی توأم با مخاطرات بی‌شمار است و همچنین، بیشتر با خطراتی که ممکن است باغ انارشان را تهدید کند، آشنایی داشته و به همین دلیل، با بیمه محصولات کشاورزی کوشیده‌اند تا قدرت مخاطره‌پذیری خود را افزایش دهند.

سطح دانش آزمودنی‌ها از بیمه محصولات کشاورزی: نتایج محاسبه کی‌دو درباره رابطه پذیرش بیمه محصول انار با سطح دانش آزمودنی‌ها در زمینه بیمه محصولات کشاورزی حاکی از آن است که بین این دو متغیر رابطه آماری معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. بر اساس جدول توافقی (جدول ۲)، ۳۵ درصد بیمه‌گزاران از سطح دانش بالا در زمینه بیمه محصولات کشاورزی برخوردار بودند. این در حالی است که تنها بیست درصد غیربیمه‌گزاران از سطح دانش بالا در این زمینه برخوردار بودند. همچنین، ۳۴/۲ درصد از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار و تنها ۸/۳ درصد آزمودنی‌های بیمه‌گزار از سطح دانش پایین در زمینه بیمه محصولات کشاورزی برخوردار بودند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که اگرچه درصد کمی از هر دو گروه دانش بالا در زمینه بیمه داشتند اما در

کل، درصد آزمودنی‌های بیمه‌گزار دارای سطح دانش بالا در این زمینه بیش از درصد آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار و همچنین، درصد آزمودنی‌های بیمه‌گزار دارای سطح دانش پایین در این زمینه خیلی کمتر از درصد آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار بوده است. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که دانش آزمودنی‌های بیمه‌گزار نسبت به گروه غیربیمه‌گزار بیشتر بوده، که شاید همین نکته منجر به پذیرش بیمه از سوی آنها شده است و افرادی که دانش کمتری در این زمینه داشتند، کمتر به سمت بیمه روی آورده‌اند.

نوع نگرش نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی: نگرش کشاورزان نسبت به فعالیت‌های توسعه‌ای در روستا بر مشارکت و حمایت آنها از این فعالیت‌ها بسیار تأثیرگذار است (احمدوند و شریف‌زاده، ۱۳۸۸). نتایج محاسبه‌ی کی‌دو حاکی از آن است که بین متغیر نوع نگرش نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی و پذیرش بیمه محصول انار رابطه‌ی معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود دارد. همچنین، بر پایه‌ی نتایج جدول توافقی (جدول ۲)، بیش از نیمی از آزمودنی‌های بیمه‌گزار (۵۶/۷ درصد) نگرشی مثبت نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی داشتند، در حالی که نگرش بیش از نیمی از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار (۵۶/۳ درصد) نیز منفی بود. پس می‌توان استنباط کرد که نوع نگرش کشاورزان به حق بیمه محصولات کشاورزی می‌تواند عاملی مؤثر در پذیرش بیمه محصولات کشاورزی باشد و هر چه این نوع نگرش مثبت‌تر باشد، انتظار می‌رود که پذیرش بیمه از سوی کشاورزان بیشتر باشد.

درجه مخاطره‌گریزی: بین متغیر درجه مخاطره‌گریزی و پذیرش بیمه محصول انار رابطه‌ی معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. هرچند، بر پایه‌ی نتایج جدول توافقی (جدول ۲)، تقریباً نیمی از آزمودنی‌ها در هر دو گروه درجه مخاطره‌گریزی متوسط داشتند، ولی آزمودنی‌های بیمه‌گزار نسبت به غیربیمه‌گزار کمتر مخاطره‌گریز بودند، زیرا درجه مخاطره‌گریزی در نزدیک به ۳۲ درصد از غیربیمه‌گزاران و تنها در پانزده درصد از بیمه‌گزاران در حد زیاد بوده است، که شاید بدین دلیل باشد که آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار طرح بیمه محصولات کشاورزی را یک نوع مخاطره تلقی کرده و از

پذیرش آن اجتناب کرده‌اند. علاوه بر این، هرچه افراد مخاطره‌گریزتر باشند، کمتر مبادرت به اقدامی می‌کنند که در مورد آن اطلاعات کمتر و ابهام بیشتری داشته باشند و از نقاط مثبت و منفی آن آگاه نباشند.

سازه‌های اجتماعی

از بین سازه‌های اجتماعی، با توجه به نتایج محاسبه‌ی کی دو، میزان استفاده از منابع اطلاعاتی درباره‌ی بیمه با متغیر پذیرش بیمه محصول انار رابطه‌ی معنی‌دار داشته و البته رابطه‌ی بین متغیر میزان مشارکت اجتماعی باغداران و پذیرش بیمه محصول انار معنی‌دار نبوده است.

میزان استفاده از منابع اطلاعاتی درباره‌ی بیمه: نتایج محاسبه‌ی کی دو گویای آن است که بین متغیر میزان استفاده از منابع اطلاعاتی درباره‌ی بیمه محصولات کشاورزی و پذیرش بیمه محصول انار رابطه‌ی معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. بر پایه‌ی نتایج جدول توافقی (جدول ۲)، ۶۵/۸ درصد از غیربیمه‌گزاران و تنها ۴۵ درصد از بیمه‌گزاران به مقدار کم از این‌گونه منابع اطلاعاتی استفاده کرده‌اند؛ همچنین، تنها ۱۳/۳ درصد از بیمه‌گزاران و ۵/۳ درصد از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار دسترسی زیادی به منابع اطلاعاتی درباره‌ی بیمه محصولات کشاورزی داشتند، که این مقدار بسیار کم است. پس در کل، میزان استفاده از این منابع اطلاعاتی در بین بیمه‌گزاران بیش از غیربیمه‌گزاران بوده و به همین خاطر هم پذیرش بیمه از سوی آنها بیشتر بوده است. هرچند، در کل، باغداران مورد مطالعه دسترسی زیادی به منابع اطلاعاتی درباره‌ی بیمه محصولات کشاورزی نداشتند.

سازه‌های اقتصادی

از بین سازه‌های اقتصادی، محاسبه‌ی کی دو نشان داد که متغیرهای نوع شغل اول، میزان رضایت‌مندی از وام دریافتی، سابقه بیمه، میزان عملکرد باغ انار، و میزان کل درآمد سالانه با متغیر پذیرش بیمه محصول انار رابطه‌ی معنی‌دار دارند و البته متغیرهای نوع فعالیت کشاورزی، تنوع محصولات باغی، مساحت باغ انار، میزان بدهی، میزان وام

دریافتی، و دریافت وام در طول سه سال گذشته با پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار ندارند.

نوع شغل اول: بر پایه نتایج محاسبه کی‌دو، بین متغیر نوع شغل اول و پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. جدول توافقی (جدول ۲) برای دو متغیر یادشده بیانگر این موضوع است که درصد زیادی از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار به کشاورزی و دامداری به‌صورت شغل اول اشتغال داشته‌اند، ولی شغل اول اکثر آزمودنی‌های بیمه‌گزار کارمند یا آزاد بوده است. پس، می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت، آزمودنی‌هایی که کشاورزی و دامداری شغل دوم آنها تلقی می‌شود، بیشتر به پذیرش بیمه روی آورده‌اند، در حالی که کشاورزی و دامداری شغل اول اکثر آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار بوده است. علت این موضوع شاید این باشد که کارمندان و دارندگان شغل آزاد، به‌دلیل آگاهی بیشتر از مزایای بیمه و امکان تماس بیشتر با بیرون از محیط کشاورزی و کسب اطلاعات بیشتر، نیاز به بیمه را بیشتر درک کرده‌اند.

میزان عملکرد باغ انار: بر پایه نتایج محاسبه کی‌دو، بین متغیر میزان عملکرد باغ انار و پذیرش بیمه این محصول در سطح احتمال ۰/۰۵ رابطه معنی‌دار وجود داشته است. نتایج جدول توافقی (جدول ۲) گویای آن است که عملکرد باغ انار شصت درصد از بیمه‌گزاران و ۷۸/۴ درصد از غیربیمه‌گزاران کمتر از ۰/۶ تن بوده است؛ همچنین، عملکرد باغ انار ۲۵ درصد از آزمودنی‌های بیمه‌گزار و فقط ۱۱/۶ درصد از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار بیش از دو تن بوده است. در کل، عملکرد باغ انار بیمه‌گزاران در مقایسه با غیربیمه‌گزاران بیشتر بوده است، گویای آنکه هرچه عملکرد باغ بیشتر باشد، بیمه آن به‌صرفه‌تر است.

میزان رضایت‌مندی از وام دریافتی در طول سه سال گذشته: محاسبه کی‌دو نشان می‌دهد که بین متغیر میزان رضایت‌مندی از وام دریافتی در طول سه سال گذشته و

پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. بر اساس نتایج جدول توافقی (جدول ۲)، ۶۸ درصد از بیمه‌گزاران و تنها ۴ درصد از غیربیمه‌گزاران از وام دریافتی خود در سه سال گذشته احساس رضایت داشتند؛ همچنین، ۲۴ درصد از بیمه‌گزاران و ۳۳ درصد از غیربیمه‌گزاران از وام دریافتی خود احساس نارضایتی داشتند. پس، در کل، بیمه‌گزاران در مقایسه با غیربیمه‌گزاران از رضایت بیشتری نسبت به وام دریافتی برخوردار بودند. از این‌رو، می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که رضایت از تسهیلات بانکی (وام) عاملی مؤثر در پذیرش بیمه محصولات کشاورزی به‌شمار می‌رود، زیرا از آنجا که متصدی بیمه محصولات کشاورزی، بانک کشاورزی است، هرچه کشاورزان نگرش مثبت و رضایت بیشتر از بانک داشته باشند، احتمال اینکه همان نگرش را نسبت به بیمه محصولات کشاورزی داشته باشند، بیشتر خواهد بود.

میزان کل درآمد سالانه: بر اساس نتایج محاسبه‌ی کی‌دو، بین متغیر میزان کل درآمد سالانه و پذیرش بیمه محصول انار رابطه معنی‌دار در سطح احتمال ۰/۰۱ وجود داشته است. جدول توافقی (جدول ۲) برای دو متغیر یادشده نشان می‌دهد که در حدود ۴۸ درصد بیمه‌گزاران و هفتاد درصد غیربیمه‌گزاران از درآمد کمتر از شش میلیون تومان برخوردار بودند؛ همچنین، در حدود ۵۲ درصد بیمه‌گزاران و سی درصد غیربیمه‌گزاران درآمد بالاتر از شش میلیون تومان داشتند. این نتایج بیانگر این موضوع است که درآمد سالانه آزمودنی‌های بیمه‌گزار بیش از آزمودنی‌های غیربیمه‌گزار بوده است. از این‌رو، درآمد سالانه می‌تواند عاملی مؤثر بر پذیرش بیمه از سوی کشاورزان باشد، زیرا انارکاران برخوردار از درآمد بیشتر دسترسی بیشتری هم به منابع مالی و تسهیلات بانکی داشتند و در اثر رفت‌وآمد بیشتر به بانک و تماس با مسئولان بیمه در بانک، آگاهی بیشتری از بیمه و مزایای آن یافته و به دلیل نداشتن مشکل مالی و برخورداری از نقدینگی لازم برای پرداخت حق بیمه، به بیمه کردن باغ خود مبادرت کرده‌اند.

جدول ۲- نتایج جدول توافقی برای متغیرهای مورد بررسی

سن (گروه های سنی)						بیمه گزار	بیمه گزار	بیمه گزار
جمع	بیشتر از ۶۰ سال	۴۵ تا ۶۰ سال	۳۰ تا ۴۵ سال	کمتر از ۳۰ سال	فراوانی			
۶۰	۲۲	۲۵	۱۰	۳	فراوانی	بیمه گزار	بیمه گزار	بیمه گزار
۱۰۰	۳۶/۷	۴۱/۷	۱۶/۷	۵	درصد			
۱۹۰	۴۹	۶۰	۵۶	۲۵	فراوانی	غیر بیمه گزار	غیر بیمه گزار	غیر بیمه گزار
۱۰۰	۲۵/۸	۳۱/۶	۲۹/۵	۱۳/۲	درصد			
۲۵۰	۷۱	۸۵	۶۶	۲۸	فراوانی	جمع	جمع	جمع
۱۰۰	۲۸/۴	۳۴	۲۶/۴	۱۱/۲	درصد			
کی دو = ۸/۸؛ درجه آزادی = ۳؛ معنی داری = ۰/۰۵								
تعداد نیروی کار خانوادگی						بیمه گزار	بیمه گزار	بیمه گزار
جمع	بیشتر از ۳ نفر	۳ نفر	۲ نفر	۱ نفر	فراوانی			
۶۰	۳	۱۴	۳	۴۰	فراوانی	بیمه گزار	بیمه گزار	بیمه گزار
۱۰۰	۵	۲۳/۳	۵	۶۶/۷	درصد			
۱۹۰	۷	۱۴	۴۷	۱۲۲	فراوانی	غیر بیمه گزار	غیر بیمه گزار	غیر بیمه گزار
۱۰۰	۳/۷	۷/۴	۲۴/۷	۶۴/۲	درصد			
۲۵۰	۱۰	۲۸	۵۰	۱۶۲	فراوانی	جمع	جمع	جمع
۱۰۰	۴	۱۱/۲	۲۰	۶۴/۸	درصد			
کی دو = ۱۹/۴۹؛ درجه آزادی = ۳؛ معنی داری = ۰/۰۱								
سابقه فعالیت باغداری						بیمه گزار	بیمه گزار	بیمه گزار
جمع	بیشتر از ۳۰ سال	۲۰ تا ۳۰ سال	۱۰ تا ۲۰ سال	کمتر از ۱۰ سال	فراوانی			
۶۰	۲۳	۱۳	۱۸	۶	فراوانی	بیمه گزار	بیمه گزار	بیمه گزار
۱۰۰	۳۸/۳	۲۱/۷	۳۰	۱۰	درصد			
۱۹۰	۳۹	۴۹	۲۵	۷۷	فراوانی	غیر بیمه گزار	غیر بیمه گزار	غیر بیمه گزار
۱۰۰	۲۹/۵	۲۵/۸	۱۳/۲	۴۰/۵	درصد			
۲۵۰	۶۲	۶۲	۴۳	۸۳	فراوانی	جمع	جمع	جمع
۱۰۰	۲۴/۸	۲۴/۸	۱۷/۲	۳۳/۲	درصد			
کی دو = ۲۶/۴۶؛ درجه آزادی = ۳؛ معنی داری = ۰/۰۱								

سازه های فردی

ادامه جدول ۲- نتایج جدول توافقی برای متغیرهای مورد بررسی

سطح دانش در زمینه بیمه محصولات کشاورزی						
کم	متوسط	زیاد	جمع			
۵	۳۴	۲۱	۶۰	فراوانی	بیمه گزار	بیمه گزار غیر بیمه گزار جمع
۸/۳	۵۶/۷	۳۵	۱۰۰	درصد		
۶۵	۸۷	۳۸	۱۹۰	فراوانی	غیر بیمه گزار	
۳۴/۲	۴۵/۸	۲۰	۱۰۰	درصد		
۷۰	۱۲۱	۵۹	۲۵۰	فراوانی	جمع	
۲۸	۴۸/۴	۲۳/۶	۱۰۰	درصد		

کی دو = ۱۶/۳۸ ؛ درجه آزادی = ۲ ؛ معنی داری = ۰/۰۱

نوع نگرش نسبت به حق بیمه						
منفی	متوسط	مثبت	جمع			
۷	۱۹	۳۴	۶۰	فراوانی	بیمه گزار	بیمه گزار غیر بیمه گزار جمع
۱۱/۷	۳۱/۷	۵۶/۷	۱۰۰	درصد		
۱۰۷	۵۲	۳۱	۱۹۰	فراوانی	غیر بیمه گزار	
۵۶/۳	۲۷/۴	۱۶/۳	۱۰۰	درصد		
۱۱۴	۷۱	۶۵	۲۵۰	فراوانی	جمع	
۴۵/۶	۲۸/۴	۲۶	۱۰۰	درصد		

کی دو = ۴۸/۷۸ ؛ درجه آزادی = ۲ ؛ معنی داری = ۰/۰۱

درجه مخاطره‌گریزی						
کم	متوسط	زیاد	جمع			
۲۳	۲۸	۹	۶۰	فراوانی	بیمه گزار	بیمه گزار غیر بیمه گزار جمع
۳۸/۳	۴۶/۷	۱۵	۱۰۰	درصد		
۳۷	۹۲	۶۱	۱۹۰	فراوانی	غیر بیمه گزار	
۱۹/۵	۴۸/۴	۳۲/۱	۱۰۰	درصد		
۶۰	۱۲۰	۷۰	۲۵۰	فراوانی	جمع	
۲۴	۴۸	۲۸	۱۰۰	درصد		

کی دو = ۱۱/۵۵ ؛ درجه آزادی = ۲ ؛ معنی داری = ۰/۰۱

ادامه جدول ۲- نتایج جدول توافقی برای متغیرهای مورد بررسی

میزان استفاده از منابع اطلاعاتی

کم	متوسط	زیاد	جمع			سازهای اجتماعی
۲۷	۲۵	۸	۶۰	فراوانی		
۴۵	۴۱/۷	۱۳/۳	۱۰۰	درصد	بیمه‌گزار	
۱۲۵	۵۵	۱۰	۱۹۰	فراوانی		
۶۵/۸	۲۸/۹	۵/۳	۱۰۰	درصد	غیربیمه‌گزار	
۱۵۲	۸۰	۱۸	۲۵۰	فراوانی		
۶۰/۸	۳۲	۷/۲	۱۰۰	درصد	جمع	

کی دو = ۹/۶۷؛ درجه آزادی = ۲؛ معنی داری = ۰/۰۱

نوع شغل اول

کشاورزی و دامداری	کارمند	آزاد	کارگری	جمع			سازهای اقتصادی
۲۲	۲۲	۱۶	۰	۶۰	فراوانی		
۳۶/۷	۳۶/۷	۲۶/۷	۰	۱۰۰	درصد	بیمه‌گزار	
۱۱۵	۳۹	۲۴	۱۱	۱۸۹	فراوانی		
۶۰/۸	۲۰/۶	۱۲/۷	۵/۸	۱۰۰	درصد	غیربیمه‌گزار	
۱۳۷	۶۱	۴۰	۱۱	۲۴۹	فراوانی		
۵۵	۲۴/۵	۱۶/۱	۴/۴	۱۰۰	درصد	جمع	

کی دو = ۱۸/۶۴؛ درجه آزادی = ۳؛ معنی داری = ۰/۰۱

عملکرد باغ

کمتر از ۰/۶ تن	۰/۶ تا ۲ تن	بیشتر از ۲ تن	جمع			سازهای اقتصادی
۳۶	۹	۱۵	۶۰	فراوانی		
۶۰	۱۵	۲۵	۱۰۰	درصد	بیمه‌گزار	
۱۴۹	۱۹	۲۲	۱۹۰	فراوانی		
۷۸/۴	۱۰	۱۱/۶	۱۰۰	درصد	غیربیمه‌گزار	
۱۸۵	۲۸	۳۷	۲۵۰	فراوانی		
۷۴	۱۱/۲	۱۴/۸	۱۰۰	درصد	جمع	

کی دو = ۸/۶۵؛ درجه آزادی = ۲؛ معنی داری = ۰/۰۵

ادامه جدول ۲- نتایج جدول توافقی برای متغیرهای مورد بررسی

رضایت مندی از وام دریافتی						
جمع	خیلی ناراضی	خیلی راضی	بی تفاوت	ناراضی	راضی	خیلی راضی
۲۵	۴	۲	۲	۶	۱۱	فراوانی بیمه گزار
۱۰۰	۱۶	۸	۸	۲۴	۴۴	درصد
۱۰۳	۱۶	۱۸	۲۷	۲۸	۱۴	فراوانی غیربیمه گزار
۱۰۰	۱۵/۵	۱۷/۵	۲۶/۲	۲۷/۲	۱۳/۶	درصد
۱۲۸	۲۰	۲۰	۲۹	۳۴	۲۵	فراوانی جمع
۱۰۰	۱۵/۶	۱۵/۶	۲۲/۷	۲۶/۶	۱۹/۵	درصد

کی دو = ۱۳/۷۰؛ درجه آزادی = ۴؛ معنی داری = ۰/۰۱

میزان درآمد سالانه (میلیون تومان)

جمع	بیشتر از ۱۰	۶ تا ۱۰	۳ تا ۶	کمتر از ۳	فراوانی	بیمه گزار
۶۰	۲۶	۵	۱۴	۱۵	۱۵	فراوانی بیمه گزار
۱۰۰	۴۳/۳	۸/۳	۲۳/۳	۲۵	۲۵	درصد
۱۹۰	۲۶	۳۲	۶۸	۶۴	۶۴	فراوانی غیربیمه گزار
۱۰۰	۱۳/۷	۱۶/۸	۳۵/۸	۳۳/۷	۳۳/۷	درصد
۲۵۰	۵۲	۳۷	۸۲	۷۹	۷۹	فراوانی جمع
۱۰۰	۲۰/۸	۱۴/۸	۳۲/۸	۳۱/۶	۳۱/۶	درصد

کی دو = ۲۴/۷۴؛ درجه آزادی = ۳؛ معنی داری = ۰/۰۱

مأخذ: یافته‌های پژوهش

تحلیل تشخیصی متغیرها در بین بیمه گزاران و غیربیمه گزاران بیمه محصول انار

به منظور تعیین توانایی متغیرهای مستقل در صحت تفکیک آزمودنی‌ها به دو گروه بیمه گزار و غیربیمه گزار، از آزمون آماری تحلیل تشخیصی استفاده شد. نتایج جداول ۳ و ۴ نشان‌دهنده متغیرهای وارد شده با تحلیل آماری گام به گام و همچنین، مقادیر لاندا ویلکس و سطح معنی دار متغیرهاست. چنان‌که ملاحظه می‌شود، تنها شش متغیر وارد شده‌اند.

جدول ۳- متغیرهای وارد شده بر اساس کمترین مقدار لاندا ویلکس

لاندا ویلکس				متغیر وارد شده	گام (مرحله)
df ₃	df ₂	df ₁	مقدار آماری		
۹۳	۱	۱	۰/۸۰۱	نوع نگرش به حق بیمه محصولات کشاورزی	۱
۹۳	۱	۲	۰/۷۴۱	میزان کل درآمد سالانه	۲
۹۳	۱	۳	۰/۶۹۰	سن آزمودنی‌ها	۳
۹۳	۱	۴	۰/۶۶۱	تعداد نیروی کار خانوادگی	۴
۹۳	۱	۵	۰/۶۲۸	میزان عملکرد باغ	۵
۹۳	۱	۶	۰/۶۰۰	سابقه بیمه	۶

مأخذ: یافته‌های پژوهش

جدول ۴- متغیرهای وارد شده بر اساس کمترین مقدار لاندا ویلکس برای بیان سطح معنی داری

لاندا ویلکس				گام (مرحله)
انجام آزمون F		مقدار آماری		
سطح معنی داری	df ₂	df ₁		
۰/۰۰۰۱	۹۳	۱	۲۳/۰۴	۱
۰/۰۰۰۱	۹۲	۲	۱۶/۰۵	۲
۰/۰۰۰۱	۹۱	۳	۱۳/۶۰	۳
۰/۰۰۰۱	۹۰	۴	۱۱/۵۵	۴
۰/۰۰۰۱	۸۹	۵	۱۰/۵۴	۵
۰/۰۰۰۱	۸۸	۶	۹/۷۵	۶

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در جدول ۵، درصد واریانس برآورد شده توسط هر تابع تشخیص ارائه شده، که گویای معنی داری آن است. با مشاهده ستون معنی داری در جدول زیر ملاحظه می‌شود که تابع تشخیص ارائه شده معنی دار است.

جدول ۵- مقادیر ویژه و لاندا ویلکس تابع تشخیص

مقادیر ویژه				
همبستگی متعارفی	درصد تجمعی	درصد واریانس	مقدار ویژه	تابع
۰/۶۳۲	۱۰۰	۱۰۰	۰/۶۶۵	تابع
سطح معنی داری	df	لاندا ویلکس	لاندا ویلکس	آزمون تابع
۰/۰۰۰۱	۶	کی دو (X ^۲)	۰/۶۰۰	۱
		۴۵/۹۰		

مأخذ: یافته‌های پژوهش

بر اساس مقادیر ضرایب استاندارد نشده، معادله تابع تشخیصی دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار را می‌توان به شرح زیر نوشت:

$$y = -2/835 + 0/231(x_1) + 0/01(x_2) + 0/049(x_3) - 0/012(x_4) - 0/452(x_5) - 0/721(x_6)$$

بر اساس معادله بالا، متغیر «سابقه مبادرت به بیمه» مهم‌ترین متغیر متمایزکننده دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار بوده است؛ تعداد نیروی کار خانوادگی، میزان عملکرد باغ، نوع نگرش نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی، سن آزمودنی‌ها، و میزان کل درآمد سالانه به ترتیب در رده‌های دیگر قرار می‌گیرند. در جدول ۶، نتایج طبقه‌بندی و تحلیل تشخیصی انجام شده قابل ملاحظه است. نتایج نشان می‌دهد که صحت کلی در این تحلیل ۷۶/۳ درصد است؛ یعنی، متغیرهای وارد شده در تابع ۷۶/۳ درصد به‌طور صحیح، دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار را در مورد بیمه محصول انار گروه‌بندی می‌کنند. با توجه به جدول ۶، متغیرهای سابقه بیمه، تعداد نیروی کار خانوادگی، میزان عملکرد باغ، نوع نگرش نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی، سن آزمودنی‌ها، و میزان کل درآمد سالانه ۷۷/۸ درصد بیمه‌گزاران و ۷۵/۸ درصد غیربیمه‌گزاران محصول انار را به‌طور صحیح در گروه‌های خود قرار می‌دهند.

جدول ۶- نتایج طبقه‌بندی و تحلیل تشخیصی

نهایی	پیشگویی عضویت				
	غیربیمه‌گزار	بیمه‌گزار			
۵۴	۱۲	۴۲	بیمه‌گزار	بیمه شدن	محاسبات اصلی
۱۵۷	۱۱۹	۳۸	غیربیمه‌گزار		
۱۰۰	۲۲/۲	۷۷/۸	بیمه‌گزار	بیمه شدن	درصد
۱۰۰	۷۵/۸	۲۴/۲	غیربیمه‌گزار		

مأخذ: یافته‌های پژوهش

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

بر پایه یافته‌های پژوهش، انارکاران بیمه‌گزار در مقایسه با غیربیمه‌گزار از نظر سازه‌های فردی، نسبتاً مسن‌تر و کمتر مخاطره‌گریز بوده و از آگاهی بیشتری در زمینه بیمه، نگرش مثبت‌تری نسبت به حق بیمه و سابقه بیشتری در فعالیت باغداری برخوردار بودند. بدین مفهوم که انارکاران بیمه‌گزار با متوسط سنی نسبتاً بالا و تجربه زیاد در کار کشاورزی پی برده‌اند که کشاورزی فعالیتی توأم با مخاطرات بی‌شمار است و به همین دلیل، اقدام به بالا بردن ضریب اطمینان تولیدات کشاورزی خود از طریق بیمه محصولات کشاورزی کرده‌اند تا از این رهگذر، قدرت مخاطره‌پذیری خود را افزایش دهند.

از نظر سازه‌های اجتماعی، بین دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار به لحاظ مشارکت اجتماعی تفاوت معنی‌دار مشاهده نشده، ولی از نظر میزان استفاده از منابع اطلاعاتی، تفاوت بین دو گروه معنی‌دار بوده است. هرچند، نتایج توصیفی گویای آن بود که استفاده از منابع اطلاعاتی در زمینه بیمه بسیار پایین بوده که خود نشان‌دهنده ضعف نظام بیمه در اطلاع‌رسانی است، اما آزمودنی‌های بیمه‌گزار در مقایسه با غیربیمه‌گزار به میزان بیشتری از منابع اطلاعاتی درباره بیمه استفاده کرده بودند.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر، به‌منظور افزایش پذیرش بیمه در بین انارکاران و

ایجاد امنیت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی کشور، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود:

- از آنجا که در زمینه بیمه محصولات کشاورزی، کمتر از یک‌چهارم از انارکاران مورد مطالعه دارای دانش در سطح مطلوب بودند و همچنین، یافته‌ها نشان داد که هرچه آزمودنی‌ها دانش و آگاهی بیشتری درباره بیمه داشته باشند، تمایل بیشتری به خریداری بیمه نشان می‌دهند، ضروری است برنامه‌ریزی لازم در راستای ارتقای دانش کشاورزان در زمینه بیمه محصولات کشاورزی و افزایش تمایل آنها به پذیرش آن صورت گیرد؛ همچنین، از آنجا که استفاده از منابع اطلاعاتی در زمینه بیمه در بین انارکاران بسیار پایین بود و از این‌رو، دانش کم و نگرشی منفی نسبت به بیمه داشتند، برای افزایش تمایل به بیمه و پذیرش آن، باید آگاهی عمومی آنها را

- نسبت به بیمه بالا برد. این مهم از طریق تهیه و تدوین منابع اطلاعاتی مختلف در زمینه بیمه میسر خواهد بود.
- بر اساس نتایج پژوهش، انارکاران کم‌درآمد نسبت به گروه پردرآمد، به دلیل عدم برخورداری از نقدینگی کافی در زمان پرداخت حق بیمه، کمتر به خریداری بیمه اقدام کرده‌اند. از این رو، پیشنهاد می‌شود که برای رفع این مشکل، مبلغ حق بیمه به صورت وام بدون بهره از سوی بانک کشاورزی به نمایندگی از کشاورزان به صندوق بیمه محصولات کشاورزی پرداخت شود. در این راستا، در صورت خسارت دیدن کشاورزان، مقدار این وام از خسارت پرداختی کسر خواهد شد و چنانچه کشاورزان در آن سال خسارت نبینند، بعد از برداشت محصول، بدهی خود را به بانک پرداخت خواهند کرد. با اجرای این رویکرد، نوع نگرش انارکاران نسبت به حق بیمه نیز بهتر شده و در نتیجه، میزان پذیرش بیمه از سوی آنها افزایش خواهد یافت.
 - نظر به اینکه پذیرش بیمه از سوی انارکاران با درجه مخاطره‌گریزی کمتر در حد بالاتری بوده است، می‌توان با افزایش سطح پوشش بیمه محصولات مختلف و افزایش موارد تهدیدی که بیمه می‌تواند تحت پوشش قرار دهد، عملکرد صحیح صندوق بیمه در پرداخت غرامت‌ها و خسارات را ارتقا بخشید.
 - با توجه به نتایج تحلیل تشخیصی و توان تفکیک دو گروه بیمه‌گزار و غیربیمه‌گزار توسط متغیرهای مستقل «سابقه مبادرت به بیمه»، «تعداد نیروی کار خانوادگی»، «میزان عملکرد باغ انار»، «نوع نگرش نسبت به حق بیمه محصولات کشاورزی»، «سن آزمودنی‌ها» و «میزان کل درآمد سالانه»، پیشنهاد می‌شود که از این متغیرها برای قضاوت درباره میزان پذیرش و یا عدم پذیرش بیمه از سوی باغداران بهره‌گیری شود.
 - یکی از اقدامات اساسی برای افزایش مشارکت کشاورزان در طرح‌های بیمه افزایش رضایت‌مندی آنها از بانک است. بانک کشاورزی به عنوان بیمه‌گر باید

بکوشد که نزد کشاورزان و روستاییان نسبت به خود اعتمادسازی کند و با ارائه خدمات مطلوب‌تر، تا حد ممکن، در راستای افزایش وجهه خود در محیط روستاها و بین کشاورزان تلاش کند و همچنین، در رقابت با بانک‌های دیگر، نیازها و خواسته‌های کشاورزان را بیشتر برآورده سازد. بنابراین، پیشنهاد مؤکد مطالعه حاضر توجه به موضوع بیمه و کاهش مخاطره فعالیت‌ها در مناطق روستایی از سوی نهادهای ذی‌ربط است، که خود یکی از راهبردهای مهم در هدایت برنامه‌ها در راستای دستیابی به توسعه پایدار روستایی نیز خواهد بود.

یادداشت‌ها

1. face validity
2. pilot study
3. Cronbach's alpha
4. discriminate analysis
5. Chi-squer
6. cross tabulation

منابع

- احمدوند، م. و شریف‌زاده، م. (۱۳۸۸)، «امکان‌پذیری تشکیل انجمن‌های آب‌بران: مورد مطالعه دشت کوار استان فارس». *علوم ترویج و آموزش کشاورزی ایران*، سال ۵، شماره ۲، صص ۱-۱۵.
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ و حجازی، الهه (۱۳۷۹)، *روش‌های تحقیق در علوم رفتاری*. تهران: آگاه.
- فرجی، ا. و میردامادی، م. (۱۳۸۵)، «بررسی نقش ترویج در پذیرش بیمه محصول سیب توسط باغداران شهرستان دماوند». *علوم کشاورزی*، سال ۱۲، شماره ۳، صص ۴۸۹-۴۹۹.
- کلانتری، خلیل (۱۳۸۹)، *پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی-اقتصادی*. تهران: فرهنگ صبا.
- Ghorbani, M.; Danesh, Sh.; and Shokri, E. (2008), "Evaluating the effects of production inputs, climate and insurance protection policy on income equality of wheat producers in Khorasan province". *World Applied Sciences*, 4(5): 661-666.

-
- Mahul, O. and Wright, B. D. (2003), "Designing optimal crop revenue insurance". *American Journal of Agricultural Economics*, 85(3): 580-589.
- Sadati, S. A.; Rostami Ghobadi, F.; Mohamadi, Y.; Sharifi, O.; and Asakereh, A. (2010), "Survey of effective factors on adoption of crop insurance among farmers: a case study of Behbahan county". *African Journal of Agricultural Research*, 5(16): 2237-2242. Also, available on: www.academicjournals.org/AJAR. Retrieved at: 2011.01.12.